

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
КАФЕДРА «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЕСТРАДИ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Сергеенко О.М.
02 вересня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
КЛАС АНСАМБЛЯ**

Рівень вищої освіти

Перший (бакалаврський)

Галузь знань

02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність

025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма

«Звукорежисура»

Статус дисципліни

Обов'язкова

Київ – 2024

Робоча програма освітнього компоненту «Клас ансамбля» для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми «Звукорежисура»

Розробники:

Полянський Тимур В'ячеславович - доцент, заслужений діяч мистецтв України, викладач кафедри «Музичне мистецтво естради»

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувачка кафедри _____ **Карпенко-Боднарук Ж.Л.**

1. Опис освітнього компоненту для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6	Рік підготовки: 2-й, 3-й	
Загальна кількість годин – 180		
Кількість модулів – 4	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год	III, IV, V, VI	III, IV, V, VI
	Аудиторні:	
	Практичні:	
	128	38
Вид підсумкового контролю: виконання практичного завдання, концертний виступ	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: диференційований залік 3, 5, 6 семестри, екзамен – 4 семестр	Самостійна робота:	
	52	142

2. Мета та завдання освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту: викладання курсу «Клас ансамбля» має на меті ознайомити здобувачів вищої освіти з багатим вмістом знань з початкової дисципліни, його основними напрямками і проблемами, котрі завжди мали і мають професійну спрямованість, сприяти формуванню і розвитку у здобувачів вищої освіти теоретичного мислення, здатності вирішення проблемних теоретичних питань практичним шляхом, володіти методологією пізнання та практичної діяльності.

Предмет освітнього компоненту - основні складові ансамблевого виконавства, теоретичні знання, застосування їх на практиці.

Завдання дисципліни: засвоєння здобувачами освіти теоретичних знань та навичок ансамблевого виконавства: історичних відомостей про становлення жанру ансамблевого виконавства в Україні і світі, складових роботи виконавця вокально-інструментального ансамблю (розігрування, диригування, читання з аркушу та ін.), формування репертуару та планування концертної діяльності у відповідності до жанрових ознак колективу тощо; стимулювання до самовиховання і самоосвіти, творчості та самостійності, для подальшого розвитку професійної діяльності майбутніх виконавців ансамблю,

- навчити здобувачів вищої освіти самостійно працювати музичними творами, застосовуючи знання про постановку музичного апарату та розвиток виконавських вмінь і навичок;
- розкрити основні складові та принцип роботи в ансамблі;
- створити належну теоретичну основу для вільного володіння понятійним апаратом з навчання в класі ансамблю;
- сформулювати вміння чути свою партію як окремо, так і в цілому при виконанні багатоголосного твору;
- підготувати високопрофесійного виконавця музичного колективу до творчої, та концертно-виконавської діяльності.

Клас ансамблю для майбутніх фахівців галузі культури і мистецтва - це основа, на базі якої відбувається засвоєння дисциплін професійного напрямку та застосування їх на практиці.

Після опанування освітнього компоненту «Клас ансамблю» здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень;
- теорію, основні принципи, методи і поняття навчання та професійної діяльності;
- предмет дисципліни, її структуру, категоріальний апарат;
- сучасні тенденції розвитку ансамблевого виконавства;
- відомих авторів інструментальних та вокальних творів;
- виступи відомих колективів, їх творчість та репертуар;
- основні етапи виконавської роботи в класі ансамблю;
- музичний слух, його види;
- засоби музичної виразності;
- особливості ансамблевого звучання;
- досягнення динамічного ансамблю;
- важливість підбору репертуару.

вміти:

- розв'язувати складні непередбачувані завдання і проблеми у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчанні, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації, вибір методів та засобів
- застосовувати інноваційні підходи у роботі та навчанні;
- трансформувати теоретичні знання у практичне застосування;
- робити записи ансамблевого виконання й аналізувати їх;
- аналізувати манеру виконання та прийоми інших виконавців;
- застосовувати одержані знання при вирішенні професійних завдань;
- розуміти й об'єктивно оцінювати власні досягнення;

- володіти методологією й методами пізнання творчої діяльності;
- вдаватися до діалогу як засобу вирішення соціальних і етичних проблем, досягнення консенсусу.

3. Передумови для вивчення освітнього компоненту

Передумовами вивчення освітнього компоненту «Клас ансамбля» є опанування таких навчальних компонентів (ОК) освітньої програми (ОП):

ОК 8 Сольфеджіо

ОК 9 Теорія музики

ОК 15 Концертмейстерський клас та методика акомпанементу

ОК 24 Спеціальний клас за видами

ОК 25 Основи диригування

4. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньої програми «Звукорежисура» вивчення освітнього компоненту «Клас ансамблю» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Створювати драматургічну концепцію та сценарій аудіального відтворення музичних творів, їх художню інтерпретацію різних стилів, видів, жанрів	ПРН 5
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компоненту «Клас ансамблю».

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Створювати драматургічну концепцію та сценарій аудіального відтворення музичних творів, їх художню інтерпретацію різних стилів, видів, жанрів	ПРН 5
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ФОРМУЮТЬСЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Відповідно до освітньої програми, вивчення навчального компоненту «Клас ансамблю» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності: (ЗК – загальні СК - спеціальні)

Відповідність визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Шифр	Назва компетентності	дескриптори НРК				Результати навчання
		Знання Зн1 Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1 Розв'язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Відповідальність і автономія АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	
	Інтегральна компетентність					ПРН 5 ПРН 8 ПРН 12
загальні (ЗК)						
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5 ПРН 8 ПРН 12
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5 ПРН 8 ПРН 12
ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5 ПРН 8 ПРН 12

ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5 ПРН 8 ПРН 12
ЗК 6	Навички міжособистісної взаємодії.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 12
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5 ПРН 8 ПРН 12
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ2, АВ3	ПРН 5 ПРН 8 ПРН 12
ЗК 12	Здатність працювати автономно.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5 ПРН 8 ПРН 12
ЗК 14	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ3	ПРН 8 ПРН 12
спеціальні (СК)						
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5 ПРН 8 ПРН 12
СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5 ПРН 8 ПРН 12
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5 ПРН 8 ПРН 12

5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.

Формами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

- публічна демонстрація, що пов'язана з виконанням ансамблевої програми, проводиться у формі практичного показу;
- диференційований залік / екзамен

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Модульний (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач вищої освіти повинен позитивно скласти модульний (семестровий) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем вищої освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем вищої освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час індивідуальних занять.

Модульний (семестровий) контроль знань здобувачів вищої освіти – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем вищої освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний (семестровий) контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем вищої освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

5.2. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю:

- розв’язання практичних та виконавських завдань,
- індивідуальне опитування
- обговорення теоретичних та практичних питань,
- оцінювання самостійної роботи.

На **модульний (семестровий) контроль знань здобувачів вищої освіти** виносяться питання та/або практичні завдання, що передбачають перевірку рівня володіння здобувачами освіти програмного матеріалу навчального компоненту в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетенцій як результатів опанування навчального курсу.

Диференційований залік – здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовний модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді співбесіди за завданнями теоретичного матеріалу певного періоду навчання та/або усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

Екзамен – це форма модульного контролю рівня і якості засвоєння здобувачами освіти теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з освітнього компоненту. Основна мета екзаменів – встановлення дійсного змісту знань здобувачів вищої освіти за обсягом, якістю і глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності.

Позитивну оцінку за поточну роботу здобувач вищої освіти може одержати лише за умови належного відвідування навчальних занять та виконання всіх видів завдань, винесених на поточний контроль. Завдання семестрового контролю – підведення поетапного підсумку спільної діяльності здобувачів вищої освіти і викладача, оцінка якості навчального процесу, переведення здобувачів вищої освіти на наступний етап навчання.

Оцінювання здійснюється відповідно до регламенту проведення контролю та критеріїв оцінювання.

Форми підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти:

Диференційований залік – III, V, VI семестр

Екзамен IV семестр

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних занять і оцінюється сумою набраних балів. При виставленні балів за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- навички та уміння з практичних занять;
- опрацювання навчального матеріалу з навчального компоненту, передбачений для самостійного засвоєння;

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля підсумовуються.

Контроль засвоєння змістового модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем. До контролю змістового модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (аудиторна та самостійна робота)

МОДУЛЬ 1					
Змістовий модуль 1 Т 1, Т2	СР	Змістовий модуль 2 Т 3, Т4	СР	МК Д.З.	всього
30 балів	10 балів	30 балів	10 балів	20 балів	100 балів

МОДУЛЬ 2					
Змістовий модуль 3 Т5, Т6	СР	Змістовий модуль 4 Т7, Т8	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30 балів	10 балів	20 балів	10 балів	30 балів	100 балів

МОДУЛЬ 3					
Змістовий модуль 5 Т 9, Т 10, Т 11	СР	Змістовий модуль 6 Т 12, Т 13, Т 14	СР	МК Д.З.	всього
30 балів	10 балів	30 балів	10 балів	20 балів	100 балів

МОДУЛЬ 4					
Змістовий модуль 7 Т15, Т16, Т17	СР	Змістовий модуль 8 Т18, Т19, Т20	СР	МК Д.З.	всього
30 балів	10 балів	30 балів	10 балів	20 балів	100 балів

Т – теми робочої програми

СР – самостійна робота

МК – модульний контроль знань: Д.З. – диференційований залік / ЕКЗАМЕН

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2		МОДУЛЬ 3		МОДУЛЬ 4	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практична робота	10	50	8	40	10	50	10	50
Перевірка партій	1	5	1	5	1	5	1	5
Усне опитування тем програми, колоквіум	1	5			1	5		
Концертний виступ			1	5			1	5

Самостійна робота	4	20	4	20	4	20	4	20
Диференційований залік	1	20			1	20	1	20
Екзамен			1	30				
	17	100	15	100	17	100	17	100

Оцінювання поточної діяльності (оцінювання теоретичних знань, практичних навичок та умінь)

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Отримують здобувачі вищої освіти, які вільно володіють інструментальними навичками, технічною та художньо-виконавською майстерністю; усвідомленою та артистичною грою в ансамблі, яскраво та переконливо втілюють музичний образ. Демонструють знання партій репертуару ансамбля. Надають вичерпні відповіді на теоретичні питання під час фронтального опитування та/або колоквиуму
4	Отримують здобувачі вищої освіти, які на середньому рівні володіють інструментально-технічними навичками та художньо-виконавськими вміннями. Впевнене виконання програмових вимог з незначною кількістю змістовних помилок. Репертуар ансамбля відтворюють в повному об'ємі, допускають незначні помилки. На теоретичні питання відповідають аргументовано, повно, але допускають незначні помилки у відповідях.
3	Отримують здобувачі вищої освіти, які в цілому володіють інструментальними навичками, але допущено значна кількість художньо-технічних помилок. Виконують партії більше половини репертуару ансамблю. Не повна відповідь на теоретичні питання, допускаються помилки під час аналізу та обґрунтованості відповіді
2	Програма практичного матеріалу виконана не повністю, допускаються художньо-технічні помилки, здобувач вищої освіти не відчуває ансамблевої злагодженості. Завдання виконані на мінімальному рівні. Виконання партій ансамблю виконують менше половини репертуару, допускають помилки в тексті партій. Відповіді на теоретичні питання не повні, не аргументовані та допускається значна кількість помилок.
1	Програма практичного матеріалу виконана не повністю, допускаються художньо-технічні помилки, здобувач вищої освіти не відчуває ансамблевої злагодженості. Завдання виконані на мінімальному рівні. Демонструють знання партій менше половини репертуару, допускають у виконавстві значні помилки у тексті, при виконанні засобів музичної виразності. Не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів.

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Засоби контролю самостійної роботи та методика його проведення обираються викладачем освітнього компоненту. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача освіти.

Завдання контролю самостійної роботи спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів вищої освіти
- виховання самостійності, відповідальності та організованості

- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самовдосконалення та самореалізації
- опанування здобувачами освіти елементів методики наукових досліджень

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачем вищої освіти за виконання чотирьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту.

Здобувач вищої освіти може набрати **максимум 20 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля. Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- рефлексивний контроль
- індивідуальні співбесіди
- демонстрація практичних вмінь за темами робочої програми.

Бали за наці. шкалою	Критерії оцінювання
5	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.
4	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, володіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.
3	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, не може обґрунтувати власні думки на поставлені питання, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів:

- За активну участь у науковій діяльності: виступи на наукових конференціях, готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні). Дана робота підтверджується сертифікатом, довідкою, виданими тезами, тощо
- За організацію навчальної діяльності у неформальній освіті (участь у вебінарах,

курсах професійної підготовки, тренінгах, що має підтверджуючий матеріал).

- За бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для покращення рейтингового балу за модуль. До індивідуального завдання викладач може запропонувати тему з питань: розширення теоретичних базових знань з освітнього компоненту, самостійного аналізу підходів до розв'язання професійних питань, пов'язаних з інтерпретацією програмних творів, знань з історії, мистецтвознавства, аналізу виконавського та концертного репертуару, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, тощо.

Для оцінювання індивідуального завдання для здобувача, викладач повідомляє та/або пропонує тему завдання, встановлює терміни для виконання, роз'яснює систему оцінювання виконання такого завдання.

Здобувач самостійно опрацьовує завдання за усіма етапами роботи та в установлені терміни повинен здати завдання.

Оцінювання індивідуального завдання

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізувати факти, робити висновки.
9	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, робити висновки.
8	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, у висновках є не точності.
7	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми із помилками, намагається самостійно та аргументовано викладати презентацію, але при цьому робить помилки, аналізує факти із незначними помилками, у висновках не притримується логічної послідовності
6	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, намагається аргументовано викласти матеріал, але при цьому робить грубі помилки, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
5	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
4	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої

	проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить помилки, у висновках не притримується логічної послідовності.
3	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить суттєві помилки, не може викласти висновки заданої проблеми.
2	Завдання виконано не вчасно. Здобувачу освіти складно висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати матеріал, не може викласти факти за темою, плутає термінологію не може викласти висновки заданої проблеми.
1	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти не може викласти власне ставлення до заданої проблеми, робота зроблена не самостійно, викладений матеріал має грубі, суттєві помилки, не може навести приклади за темою роботи, плутає термінологію висновки заданої проблеми відсутні.

В разі якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

Критерії оцінювання модульного (семестрового) контролю знань здобувачів вищої освіти

Диференційований залік

Оцінювання диференційованого заліку відбувається за **20-бальною шкалою**.

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку за **100-бальною** шкалою, яка розраховується як середньозважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу та диференційований залік.

Критерії оцінювання модульного (семестрового) контролю знань здобувачів вищої освіти

Екзамен

Оцінювання екзамену відбувається за **30-бальною шкалою**.

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку за **100-бальною** шкалою, яка розраховується як середньозважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу та екзамен

**Шкала оцінювання
Диференційований залік / екзамен**

Критерії оцінювання	бали модульного контролю знань диф. залік	бали модульного контролю знань екзамен
«відмінно» Здобувач вищої освіти володіє усім комплексом знань, навичок і вмінь, передбачених програмою: розвинуті віртуозно-технічні навички та музично-виконавські прийоми; у підготовці музичних творів здійснюється поетапна робота, кінцевим результатом якої є відтворення авторського задуму	15 – 20	26-30

та стилістичних особливостей; виконання технічне, творче і розкриває художній образ творів; високий рівень розвитку музичного слуху, здатність до імпровізації.		
«дуже добре» Здобувач вищої освіти здатен до грамотного виконання тексту, має гарний рівень технічної підготовки, але відтворення художнього змісту творів розкрито недостатньо емоційно і виразно, непевна орієнтація в стилістичних особливостях.	12 – 14	21 - 25
«добре» Здобувач вищої освіти виконує текст музичних творів у повному обсязі, але виконавські та технічні прийоми недостатньо розвинуті. Невиразне фразування і динаміка. Має не достатні навички у виконанні музично-виконавських прийомів.	8 – 11	17 – 20
«задовільно» Здобувач вищої освіти виконує текст музичних творів у повному обсязі, допускає значні технічні помилки під час виступу, невиразне фразування та відтворення динамічних відтінків, посередній рівень знань партій репертуару.	5 – 7	12 – 16
«достатньо» Здобувач вищої освіти не відтворює текст творів не у повному обсязі, не орієнтується в темпах, звуковеденні, виконання не розкриває художній образ творів. Мінімальний рівень знань партій репертуару.	2 – 4	7 - 11
«незадовільно» Здобувач вищої освіти не здатен до виконання нотного тексту творів репертуару ансамбля у повному обсязі: наявні помилки в тексті, зупинки при виконанні, перегравання. Нерозвинуті технічні навички та слухо-моторна пам'ять.	1	1 – 6

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**.

Загальний рейтинг з модуля (навчального компоненту) **не перевищує 100 балів**.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на індивідуальних заняттях та на модульному (семестровому) контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою освітнього компоненту. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння навчального компоненту.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре

64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного перескладання
0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням

Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів вищої освіти, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність навчального компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти під час онлайн-зустрічей у Google-Meet.

Запізнення на фахові заняття є не припустимими.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить

комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача вищої освіти повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи здобувачів вищої освіти можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

5. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

6.1 Зміст освітнього компоненту

МОДУЛЬ 1. Ансамбль як організація, музичний колектив.

Тема 1. Основні характеристики та ознаки інструментального ансамблю

Клас ансамблю є важливою складовою фахової підготовки здобувачів вищої освіти мистецьких спеціальностей у системі вищої освіти. Ансамбль можна розглядати як соціально-педагогічну систему, що виконує певні функції, відзначається специфічними ознаками, формами організації та принципами діяльності.

Ансамбль – творча лабораторія, у якій учасники колективу розвивають власні творчі здібності та виконавські навички, опановують технологію ансамблевої гри та набувають навичок концертно-виконавської діяльності.

Основними ознаками класу ансамблю визнано такі: спільна мета; спільна діяльність, спрямована на досягнення спільної мети; творчі традиції; видова й типова ознаки; стильова та жанрова а також вікова ознаки.

Тема 2. Функції ансамбля

До функцій вокально-інструментального ансамблю відносять такі:

організаційна (спрямована на об'єднання учасників колективу з метою спільної музично-виконавської діяльності); культурно-освітня (передбачає оволодіння учасниками ансамблю надбаннями світової музичної культури, що є передумовою їхньої активної соціальної діяльності); навчальна (полягає у формуванні в здобувачів вищої освіти системи фахово необхідних знань, умінь і навичок безпосередньо в процесі ансамблевого виконавства; засвоєнні учасниками аматорського ансамблю основ музичної грамоти у взаємозв'язку із практикою колективного виконавства); виховна (реалізується в процесі виховання в учасників колективу загальної та сценічної культури, толерантності, естетичного смаку у сфері музичного мистецтва); розвивальна (спрямована на створення в інструментальному колективі оптимальних умов для розумового, духовного й естетичного розвитку його учасників, розвитку природних музичних здібностей та індивідуальних інструментально-виконавських умінь); комунікативна (забезпечує спілкування і взаємонавчання учнів (здобувачів вищої освіти) з різним рівнем загальної музичної підготовки).

Тема 3. Принципи діяльності вокально-інструментального ансамблю

До принципів діяльності ансамблю відносять: науковість; педагогічну доцільність форм, методів, прийомів і засобів роботи в навчальному ансамблі; систематичність; доступність; поступовість; єдність теорії і практики; колегіальність; духовність; формування високих моральних якостей учасників колективу в процесі спільного музикування; толерантність; зацікавленість керівника й учасників колективу в результатах спільної діяльності. Дотримання означених принципів у роботі з навчальними ансамблями допоможе викладачам організувати освітній процес в ансамблевому класі відповідно до сучасних вимог.

Тема 4. Типи та види вокально-інструментальних ансамблів

Типи та види вокально-інструментальних ансамблів; однорідні ансамблі; мішані ансамблі; одноголосні ансамблі; багатоголосні ансамблі.

Характеристика складу однорідних і мішаних ансамблів. Малі форми (дуети, тріо, квартети, квінтети). Класифікація ансамблів за напрямками діяльності – професійні, навчальні аматорські.

МОДУЛЬ 2. Інструментально-технічна підготовка ансамблю до художнього виконавства. Розвиток музичних здібностей.

Тема 5. Комплектація вокально-інструментальних партій

На підготовчому етапі роботи ансамблю важливим є його комплектація, а саме комплектація партій. При комплектації вокально-інструментальних ансамблів слід звернути увагу на рівень музичної підготовки, вікові та психологічні особливості, наявність відповідних інструментів, адже це є важливою передумовою якісного, збалансованого звучання ансамблевого колективу.

Тема 6. Особливості складу (кількісний, якісний склад) ансамблю

Музичні колективи відрізняються один від одного певними особливостями,

Кількісний склад вокально-інструментального ансамблю залежить від чисельності учнів, які навчаються в навчальному закладі.

Якісним склад вокально-інструментального ансамблю залежить від наявності інструментів, необхідних для збереження потрібного звукового балансу партій та музичного колективу в цілому;

Важливим є рівень музичної підготовки виконавців, який є різним, як серед окремих учасників ансамблю так і серед вокально-інструментальних колективів (професійні чи аматорські).

Тема 7. Ансамблеве звучання. Ансамбль природний, штучний

Природний ансамбль утворюється при однакових теситурних умовах, рівномірному використанні регістрів кожної з інструментальних партій. Всі учасники використовують нюанси, відповідно до теситури, в якій вони виконують твір.

Штучний ансамбль – порушення рівномірного використання регістрів кожної інструментальної партії ансамблю. Це ансамбль, при якому інструментальні партії знаходяться в різних неоднакових теситурних умовах, коли одна чи всі партії ансамблю повинні виконуватись з динамікою, яка не відповідає даній теситурі.

Тема 8. Звуковедення, звукоутворення, атака звуку.

Звуковедення – це прийом виконання будь-якого музичного твору. В виконавській практиці існує немало прийомів звуковедення, основні з них: легато, стакато та нон легато.

Legato – основа співу, прийомом звуковедення, один із показників найвищої майстерності в інструментальному мистецтві. Легато передбачає плавний, рівний перехід від одного звуку до іншого.

Staccato – прийом звуковедення, протилежний legato, головна ознака – уривчастість звучання, короткі цезури між звуками. На нотному стані позначається крапками над нотами. Відповідний прийом передбачає максимальне скорочення протяжності звуку і відповідно збільшення паузи, а також зумовлює і легкі акценти.

Non legato – спосіб виконання, який передбачає перехід від одного звуку до іншого з підкресленням кожного з них, але, ніби не відриваючи одного звуку від іншого. В буквальному розумінні – не легато, не плавно і не зв'язано. Прийом гри non legato важкий тим, що він містить у собі елементи і legato, і staccato.

Момент звукоутворення є дуже важливим у роботі над постановкою музичного апарату. Саме звукоутворення (момент виникнення звуку відповідної висоти) називається атакою. Інакше кажучи, атака звуку – це спосіб звукоутворення.

Культура виконання значною мірою залежить від уміння користуватися цими способами звукоутворення та звуковедення.

МОДУЛЬ 3. Розвиток технічних навичок ансамблевого виконавства

Тема 9. Унісонний ансамбль, його досягнення

Унісонний ансамбль – ансамбль частковий, тобто ансамбль однієї партії, а також унісонне звучання декількох партій або всього ансамблю. Унісонний ансамбль ми маємо в одноголосному ансамблі, або в звучанні окремої партії.

Досягненню унісонного ансамблю сприяють приблизна однотембровість і сила інструментів у партії, правильно і однаково утворені звуки, чітка та єдина манера, зручна теситура, тощо. На якість часткового ансамблю впливає інтонаційна й ритмічна складність мелодії, а також темп і метр.

Тема 10. Музичний слух, його види

Музичний слух — це сукупність здібностей, завдяки яким людина може повноцінно сприймати та об'єктивно оцінювати музику.

Розрізняють 12 видів музичного слуху(абсолютний, внутрішній, мелодичний, гармонічний та інші)

Кожна людина має всі види слуху, але не в усіх вони добре розвинені.

Тема 11. Розвиток мелодичного слуху

Музичне-інтонаційне мислення ґрунтується на наявності мелодичного (інтонаційного) слуху, внутрішніх уявлень (внутрішньому слуху), досвіді, запасі слухових образів у пам'яті. Від розвинутості мелодичного слуху залежить рівень сформованості музично-інтонаційного мислення, яке дає можливість аналізувати, що чуєш, подумки уявляти та чути елементи музичної мови, читати та чути написану музику.

Рівень розвитку мелодичного слуху залежить від точного інтонування мелодії. Працюючи над чистим інтонуванням, слід звернути увагу на внутрішні музичні уявлення.

Розвинутість інтонаційного слуху прямо залежить від наявності внутрішнього слуху, а саме здібності передчувати звучання, оперувати музично-слуховими уявленнями. Завдяки внутрішньому слуху музиканти подумки уявляють звучання твору до його виконання, а також під час виконання, що дозволяє контролювати реальне звучання.

Тема 12. Гармонічний слух, його розвиток. Канон, як різновид ансамблевого виконавства

Розвиток гармонічного слуху — це справа складна, комплексна, у якій задіяна музична пам'ять, уява, внутрішні слухові уявлення.

Гармонічний слух розвивається у процесі роботи над багатоголосною музикою, зокрема поліфонічного складу, при наявності досить розвиненого ладового чуття та досить стійких і яскравих слухових уявлень.

Канон – правило, взірець, зразок, щось, що можна вважати прикладом для наслідування.

Канон в музиці – поліфонічна музична форма, у якій всі голоси виконують мелодію провідної партії, вступаючи за чергою, п'єса, розрахована на декілька

інструментів голосів, які будуть виконувати одну і ту ж мелодію, але при цьому вступати по черзі від одного і того ж або різних звуків.

При виконанні канону одна з партій починає мелодію, потім його підхоплює друга і повністю повторює мелодію, не приносячи жодних змін. До двох приєднується третя, повністю повторюючи вже задану мелодію. Такий спосіб виконання музики звучить природно і ненав'язливо.

Тема 13. Особливості темпоритму

Важливу роль для виразності виконання грають темп і ритм.

Темп є виразником внутрішніх емоцій. Вибір правильного темпу є однією з найбільш складних виконавських проблем. *Темп* — величина непостійна, метрономічні позначення – досить умовні й показники метроному потрібно сприймати як рекомендацію для визначення основного темпу. На його вибір впливають емоційний стан та індивідуальність виконавця, який вносить у виконання твору свіжі темпові нюанси.

Вихованню відчуття *ритму* допомагає прийом внутрішнього метро-ритмічного дроблення (пульсація долей).

Взаємозв'язок темпу й ритму у вигляді звуків однакової тривалості у швидкому темпі в творах створює моторний, безупинний, спрямований рух; у помірному темпі цей ритм надає музиці врівноваженості, спокою або навіть монотонності. Часто звуки меншої тривалості, восьмі, шістнадцяті виконують швидше, а чверті і половинні – повільніше.

Тема 14. Стрій.

Поняття строю багатозначне. В музиці це система звуковисотних співвідношень, висота настройки еталонного тону звукоряду. Стрій є елементом ансамблю, інтонаційним ансамблем. Для інструментального мистецтва поняття строю є настільки важливим, що воно виділяється в окреме поняття і йому приділяється основна увага у виконавській практиці. Інструментальний ансамбль як колектив співаків є нетемперованим інструментом і в усьому виконавському процесі, як в репетиційній роботі, так і під час виконання, потребує особливої уваги стосовно чистоти звучання, а її можна досягти лише постійним контролем над узгодженістю між виконавцями в точності звуковисотного інтонування.

Стрій може стати основою для створення нових ладових систем. Зараз ми користуємося 12 ступеневою ладовою системою з тонами і півтонами, яка є замкненим октавним ладом. Існують інші системи. Пентатоніка - одна з найдавніших музичних ладових систем без півтонів.

В інструментальному ансамблевому виконавстві потрібно зосередити увагу на звуковисотній інтонації. Не досягши гарної звуковисотної інтонації в усіх її видах (гармонічному й мелодичному), не можна говорити про інші досягнення ансамблю.

МОДУЛЬ 4. Тембр. Розбір вокально-інструментальних творів і доведення до рівня художнього виконання. Виконавська робота.

Тема 15. Тембр та темброва злагодженість звучання

Тембр — індивідуальне забарвлення інструменту. За рахунок тембрального забарвлення можна краще передати емоційний стан, відобразити багатство музичних кольорів та переживань. Забарвлення та темброві нюанси змінюються залежно від змісту та характеру музичного твору.

В роботі над формуванням єдиного тембрального окрасу треба досягти, щоб звучання ансамблю в унісон було, як добре настроєний єдиний музичний інструмент.

За рахунок тембрального забарвлення можна краще передати емоційний стан, відобразити багатство музичних кольорів та переживань. Забарвлення та темброві нюанси змінюються залежно від змісту та характеру музичного твору.

Тема 16. Розбір тексту та мелодії музичного твору

Розбір музичного твору можна умовно поділити на такі етапи: початкова робота з ознайомлення з твором; технічне оволодіння й визначення засобів музичної виразності; заключний художній етап.

Починаючи працювати над текстом твору та мелодичною лінією, чистотою інтонування тощо, потрібно будувати фрази, цезури й осягати емоційний зміст твору. Розучування твору відбувається частинами, особливо коли твір достатньо великий або складний. На початковому етапі розучування твору потрібно зосередити увагу на звуковисотній інтонації. Не досягши гарної звуковисотної інтонації в усіх її видах (гармонічному й мелодичному), не можна говорити про інші елементи практичної роботи з ансамблем. Потрібно у процесі роботи над горизонтальним і вертикальним інтонуванням, приділяючи увагу тим чи іншим звукам, акордам або співзвуччям, не виходити з контексту твору, можна уповільнити, іноді навіть зупинитися на якомусь місці (зробити фермату), але завжди пов'язувати звук чи акорд, який ми вибудовуємо, з попереднім і наступним. Після того, як колектив буде більш-менш ознайомлений із текстом розучуваного твору, потрібно переходити до освоєння художності виконання, одночасно продовжуючи вдосконалювати володіння музичним і літературним текстами.

Тема 17. Робота над чистотою інтонування та строєм

Інструментальний ансамбль в усьому виконавському процесі, як в репетиційній роботі, так і під час виконання, потребує особливої уваги стосовно чистоти звучання, а її можна досягти лише постійним контролем над узгодженістю між виконавцями в точності звуковисотного інтонування.

Стрій є елементом ансамблю, інтонаційним ансамблем.

Мелодичний стрій – це послідовність музичних звуків, що йдуть один за одним у горизонтальному порядку. Працюючи над чистотою інтонування в ансамблі, потрібно твердо знати правила інтонування інтервалів та застосовувати їх при вивченні партій. Навички точного інтонування найкраще розвивати під час індивідуального виконання твору без супроводу.

Гармонічний стрій – це правильне інтонування гармонічних інтервалів і акордів у творах акордової і гомофонно-гармонічної фактури викладу. Правильне

інтонування мелодії кожного інструменту сприяє правильному звучанню акорду, тобто вертикально-гармонічному строю.

В інструментальному ансамблевому виконавстві без гарної звуковисотної інтонації, мелодичного та гармонічного строю не можна говорити про інші досягнення ансамблю.

Тема 18. Гармонічний ансамбль, фактори його досягнення

Гармонічний ансамбль - врівноваженість і злиття всіх тонів акорду в одне звукосполучення, може до певної міри регулюватися дотриманням умов, а саме кількісної та якісної рівноваги інструментальних партій, теситури виду акорду, темпу.

Приблизна кількісна і якісна рівновага груп ансамблю становить одну з перших вимог досягнення гармонічного ансамблю.

Розміщення акорду – широке чи тісне, безперечно впливає на зручність чи незручність для гармонічного ансамблю.

Вид акорду істотно впливає на освоєння виконавцями ансамблевого звучання. Прості гармонічні звукосполучення легко й швидко засвоюються співаками й легко звучать в ансамблі. Складні гармонічні сполучення (побічні акорди, зменшене, альтеровані акорди з затриманням, модуляціями) не одразу виконуються і становлять значних труднощів в досягненні ансамблю.

Темп теж впливає на якість ансамблю. Повільні і помірні темпи являють собою сприятливі умови для досягнення ансамблю. Виконавці встигають ясно усвідомити звучання акорду і інстинктивно дають хорошу ансамблеву злагодженість. Швидкі темпи такої зручності не дають.

Найважливішим і вирішальним фактором в досягненні гармонічного ансамблю при всіх зручних і незручних умовах є кваліфікація учасників ансамблю, їх ансамблеве чуття, нерозривно зв'язане з природною музичною обдарованістю.

Тема 19. Робота над темпоритмічними особливостями музичного твору.

Ритм, темп, метр є основними, але не єдиними атрибутами часових параметрів музики. Зазначені ключові поняття найбільш докладно вивчає теорія музики, між тим, феномени, які вони позначають, виходять за межі суто теоретичного аспекту музикознавства. Ідеться про такі атрибути, як агогіка, пауза, синкопа, фермата тощо. Усі вони у сукупності позначаються у виконавстві поняттям темпоритму.

Суттєву роль для виразності ансамблевого виконання грають темп і ритм. Вибір правильного темпу є однією з найбільш складних виконавських проблем. Часто неправильно взятий темп є причиною порушення якості усього виконання.

Агогіка — незначні виконавські відхилення (уповільнення або прискорення) від темпу, спрямовані на підкреслення виразності художнього образу. Агогіка визначається автором або виникає залежно від художнього задуму та інтуїції виконавця. Найбільш значимі ноти можуть позначатись агогічним акцентом, однак в нотному записі зазвичай не фіксується.

Агогіка і темп фіксуються ремарками, а інколи такі ремарки відсутні і виконавець сам вирішує міру художньої переконливості темпових коливань.

Вихованню відчуття ритму допомагає прийом внутрішнього метро-ритмічного дроблення (пульсація долеї).

Ритмічний ансамбль тісно пов'язаний зі строем, ритмом, темпом, звукоутворенням тощо. Найчастіше ритмічний ансамбль порушують неодночасні вступі партій. Також часті порушення ансамблю відбуваються у творах з різкими темповими змінами.

Тема 20. Динаміка та динамічні відтінки в ансамблі Досягнення динамічного ансамблю

Динаміка є одним з найбільш дієвих засобів музичної виразності, який зумовлений змістом, характером музики, особливостями музичного стилю.

Щоб твір звучав виразно, в характері, застосовують динаміку як ступінь гучності виконання. Для сумних творів характерне тихе звучання, для урочистих і піднесених — голосніше.

Динамічний ансамбль пов'язаний з теситурою. Динаміка природно зростає з підняттям теситури і навпаки. Динамічні можливості ансамблю в різних теситурах є різними. Так, у відносно високій теситурі можливо виконання в межах піано - фортісімо; у середній - від піанісімо до форте; у низькій від піанісімо до мецо форте. Якість динамічного ансамблю обумовлена фактурою (наявність поліфонічних моментів, розташування акордів, тощо). Самий складний динамічний нюанс для ансамблю – форте, коли виконавці, граючи голосно, не чують інші партії.

ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ:

Виконання практичних завдань ансамблевого виконавства

Перевірка ступеня володіння засобами музичної виразності ансамблевого виконавства

Перевірка навичок виконання технічних вимог в ансамблі.

колоквіум

Диференційований залік – 3,5,6 семестри.

Концертний виступ 2-3 твори

Виконання практичного завдання - оцінка інструментально-технічних навичок під час виконання програми.

Колоквіум за темами модулів 1,3,4

Екзамен – 4 семестр

виступ 3-4 твори, 2 з яких супровід солісту-вокалісту різного за характером

Виконання практичного завдання - розкриття художнього образу засобами емоційного перевтілення під час виконання програми

Колоквіум за темами модуля 2

6.2 Структура освітнього компоненту

	Кількість годин
--	-----------------

ТЕМА	Денна форма					Заочна форма						
	Всього	У тому числі				Всього	У тому числі					
		лекції	семінари	Практ.	Індивід.		Самробота	лекції	семінари	Практ.	Індивід.	Сам. Робота
МОДУЛЬ 1 Інструментальний ансамбль як організація, музичний колектив.												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Основні характеристики та ознаки вокально-інструментального ансамблю	10			8		2	10			2		8
тема 2. Функції ансамблю Принципи діяльності вокально-інструментального ансамблю.	12			8		4	12			2		10
Змістовий модуль 2												
Тема 3. Опрацювання ансамлевого репертуару.	12			8		4	12			4		8
Тема 4. Типи та види ансамблів	11			8		3	11			2		9
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього Модуль 1	45			32		13	45			10		35
МОДУЛЬ 2. Інструментально-технічна підготовка ансамблю до художнього виконавства. Розвиток музичних здібностей.												
Змістовий модуль 3												
Тема 5. Комплектація партій	10			8		2	10			2		8
Тема 6. Особливості складу (кількісний, якісний склад) ансамблю	12			8		4	12			2		10
Змістовий модуль 4												
Тема 7. Ансамблеве звучання. Ансамбль природний, штучний	12			8		4	12			2		10
тема 8. Звуковедення, звукоутворення, атака звуку. Робота над партіями, ансамблевою злагодженістю звучання	11			8		3	11			4		7
Модульний контроль знань. Екзамен												
Всього модуль 2.	45			32		13	45			10		35
МОДУЛЬ 3 Розвиток інструментально-технічних навичок ансамблевого виконавства												
Змістовий модуль 5												
Тема 9. Унісонний ансамбль, його досягнення	6			4		2	6					6
Тема 10. Гармонічний ансамбль, фактори його досягнення. Практична робота	8			6		2	8			2		6
Тема 11. Розвиток мелодичного слуху	8			6		2	8			2		6
Змістовий модуль 6												

Тема 12. Гармонічний слух, його розвиток. Канон, як різновид ансамблевого виконавства	8		6	2	8		2		6
Тема 13. Особливості темпоритму. Робота над партіями, ансамблем	8		6	2	8		2		6
Тема 14. Стрій.	7		4	3	7		2		5
Модульний контроль знань. Диференційований залік									
Всього модуль 3.	45		32	13	45		10		35
МОДУЛЬ 4 Тембр. Розбір інструментальних творів і доведення до рівня художнього виконання. Інструментально-виконавська робота.									
Змістовий модуль 7									
Тема 15. Тембр та темброва злагодженість звучання	4		2	2	4				4
Тема 16. Розбір тексту та мелодії музичного твору	8		6	2	8		2		6
Тема 17. Робота над чистотою інтонування та строем	11		8	3	11		2		9
Змістовий модуль 8									
Тема 18. Гармонічний ансамбль, фактори його досягнення	6		4	2	6				6
Тема 19. Робота над темпоритмічними особливостями музичного твору.	8		6	2	8		2		6
Тема 20. Досягнення динамічного ансамблю	8		6	2	8		2		6
Модульний контроль знань. Диференційований залік									
Всього модуль 4.	45		32	13	45		8		37
РАЗОМ	180		128	52	180		38		142

7. Теми практичних занять

Теми практичних занять	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Основні характеристики та ознаки інструментального ансамблю	8	2
тема 2. Функції інструментального ансамблю Принципи діяльності інструментального ансамблю.	8	2
Тема 3. Опрацювання ансамлевого репертуару.	8	4
Тема 4. Типи та види інструментальних ансамблів	8	2
Тема 5. Комплектація інструментальних партій	8	2
Тема 6. Особливості складу (кількісний, якісний склад) інструментального ансамблю	8	2
Тема 7. Ансамблеве звучання. Ансамбль природний, штучний	8	2
тема 8. Звуковедення, звукоутворення, атака звуку. Робота над партіями, ансамблевою злагодженістю звучання	8	4
Тема 9. Унісонний ансамбль, його досягнення	4	
Тема 10. Гармонічний ансамбль, фактори його досягнення. Практична робота	6	2
Тема 11. Розвиток мелодичного слуху	6	2

Тема 12. Гармонічний слух, його розвиток. Канон, як різновид ансамблевого виконавства	6	2
Тема 13. Особливості темпоритму. Робота над партіями, ансамблем	6	2
Тема 14. Стрій.	4	2
Тема 15. Тембр та темброва злагодженість звучання	6	
Тема 16. Розбір тексту та мелодії музичного твору	9	2
Тема 17. Робота над чистотою інтонування та строєм	9	2
Тема 18. Гармонічний ансамбль, фактори його досягнення	9	
Тема 19. Робота над темпо-ритмічними особливостями музичного твору.	9	2
Тема 20. Досягнення динамічного ансамблю	6	2
РАЗОМ	128	38

8. Теми самостійної роботи

Теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Основні характеристики та ознаки інструментального ансамблю	2	8
тема 2. Функції інструментального ансамблю Принципи діяльності інструментального ансамблю.	4	10
Тема 3. Опрацювання ансамлевого репертуару.	4	8
Тема 4. Типи та види інструментальних ансамблів	3	9
Тема 5. Комплектація інструментальних партій	2	9
Тема 6. Особливості складу (кількісний, якісний склад) інструментального ансамблю	4	10
Тема 7. Ансамблеве звучання. Ансамбль природний, штучний	4	8
тема 8. Звуковедення, звукоутворення, атака звуку. Робота над партіями, ансамблевою злагодженістю звучання	3	7
Тема 9. Унісонний ансамбль, його досягнення	2	6
Тема 10. Гармонічний ансамбль, фактори його досягнення. Практична робота	2	6
Тема 11. Розвиток мелодичного слуху	2	6
Тема 12. Гармонічний слух, його розвиток. Канон, як різновид ансамблевого виконавства	2	6
Тема 13. Особливості темпоритму. Робота над партіями, ансамблем	2	6
Тема 14. Стрій.	3	5
Тема 15. Тембр та темброва злагодженість звучання	2	4
Тема 16. Розбір тексту та мелодії музичного твору	5	6
Тема 17. Робота над чистотою інтонування та строєм	6	9
Тема 18. Гармонічний ансамбль, фактори його досягнення	5	6
Тема 19. Робота над темпо-ритмічними особливостями музичного твору.	5	6
Тема 20. Досягнення динамічного ансамблю	4	6
РАЗОМ	52	142

8.1. Методичні рекомендації до самостійної роботи

Самостійна робота є важливим елементом всієї системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу.

Зміст самостійної роботи здобувачів вищої освіти у форматі навчального компоненту «Клас ансамбля» визначається робочою програмою навчального компоненту, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота передбачає виконання різних видів завдань (репродуктивних, за зразком, реконструктивно-варіативних, частково-пошукових, навчально-дослідних), спрямованих на отримання, закріплення здобувачем вищої освіти нових та набутих знань, їх систематизацію й узагальнення; формування практичних вмінь та навичок; самоорганізації та самовдосконалення у практичній діяльності, контроль готовності здобувача вищої освіти до аудиторних занять, інших контрольних заходів.

Під час розробки завдань для самостійного опрацювання теоретично-практичного матеріалу з навчального компоненту «Клас ансамбля» пропонуються до використання наступні форми:

- пошук та вивчення додаткової літератури;
- аналітична робота з нотними текстами і записами;
- опрацювання теоретичних основ матеріалу з використанням опорного конспекту, інтернет ресурсів, довідкової літератури;
- виконання творчих завдань та їх оформлення;
- складання словника;
- упорядкування інформації про діяльність відомих естрадних ансамблів;
- використання кейс-методів (ситуаційні завдання);
- підготовка інформацій;
- виконання творчих робіт;
- робота з пошуковими системами Інтернет;

При організації самостійної роботи здобувача вищої освіти на засіданнях кафедри передбачається можливість отримання необхідної консультації (години чергування викладача згідно з графіком), що зазначається у переліку тем або окремих питань самостійної роботи.

Самостійна робота допоможе активізувати пізнавальну діяльність здобувачів вищої освіти денної форми навчання та надасть допомогу у вивченні даної навчального компоненту здобувача вищої освітнім заочної форми навчання.

9. Методи навчання

До основних методів навчання відносять:

- **вербальний метод** (пояснення);
- **емпіричний метод** (показ на інструменті);
- **репродуктивно-варіативний** (поєднання здобувачем вищої освіти запропонованих викладачем прийомів з іншими формами й методами музично-виконавської та педагогічної діяльності);

- **креативний, творчий** (створення здобувачами освіти оригінальних варіантів інтерпретації; нестандартний підхід до розв'язання педагогічних ситуацій; опанування навичками педагогічної імпровізації);
- **проблемно-пошуковий** (самостійний пошук здобувачем вищої освіти засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних і педагогічних завдань);
- **інтеграції** (акумуляція і синтез знань з різних фахових дисциплін у процесі вирішення виконавських і педагогічних завдань).
- **практична робота** (використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань).

Навички soft skills:

- Навички самоорганізації.
- Презентаційні навички.
- Здатність оволодівати сучасною інформацією.
- Демонструвати критичне мислення.
- Виступи колективу на всеукраїнських, міжнародних конкурсах, фестивалях.
- Участь в концертних програмах Академії.
- Самовдосконалення в творчих концертних заходах, набуття практичних компетентностей музичного мистецтва.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Технічні засоби:

- Вивчення освітнього компоненту передбачає використання LMS Moodle - інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти.
- динамічні мікрофони
- комп'ютер
- звукозаписувальне та звукопідсилювальне обладнання з цифровим пультом
- звуковідтворювальна техніка
- монітори
- цифровий мікшерний пульт Yamaha

Обладнання:

- бас-гітара,
- електро-гітара «Yamaha»,
- комбо-підсилювач для гітари
- акустична гітара «Yamaha», comp/limiter, octane
- комбо-підсилювач для бас-гітари, di-box
- ударна установка «Yamaha»,
- електронна барабанна установка «Roland»
- синтезатор «Kuerweil, Рек» з професійним обладнанням для обробки звуку

Програмне забезпечення:

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про академічну доброчесність
- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»
- Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти
- Навчальний план
- Освітня професійна програма
- Силабус
- Робоча навчальна програма.
- Наукова, навчальна та методична література
- Нотний матеріал для проведення практичних занять;
- Наочність

11.Рекомендована література

11.1. Основна

1. Андрієвська В. В. Камерно-інструментальний ансамбль у творчості львівських композиторів ХХ ст.: автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / В. В. Андрієвська ; Львів. нац. муз. акад. ім. М.В. Лисенка. — Л., 2010. — 20 с.
2. Бабіч Д.Р. Формування виконавської майстерності майбутніх артистів естрадних ансамблів: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Д.Р. Бабіч ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. — К., 2004. — 21 с.
3. Бец О. Інструментальні ансамблі: навч.-реперт. посіб.— Кам'янець-Поділ. : Аксіома, 2007. – 88 с.
4. Булда М.В. Естрадно-джазова музика в акордеонно-баянному мистецтві України другої половини ХХ - початку ХХІ століття: композиторська творчість і виконавство: Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / М.В. Булда ; Харк. держ. ун-т мистец. ім. І.П.Котляревського. — Х., 2007. — 19 с.
5. Веркіна Т.Б. Актуальне інтонування як виконавська проблема: автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / Т.Б. Веркіна ; Одес. держ. муз. акад. ім. А.В. Нежданової. — О., 2008. — 16 с.
6. Воропаєва О.В. Джазінг як форма взаємодії академічного та "третього" пластів у джазі: автореф. дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / О.В. Воропаєва ; Харків. держ. ун-т мистецтв ім. І.П.Котляревського. — Х., 2009. — 16 с.
7. Драч І.С. Аспекти вияву композиторської індивідуальності у сучасній культурі (на матеріалі творчості В.С.Губаренка): Автореф. дис... д-ра мистецтвознав.: 17.00.03 / І.С. Драч ; Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. — К., 2005. — 32 с.

8. Жукова Н.А. Інтерпретація як компонент музичної творчості: естетичний аспект: Автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.08 / Н.А. Жукова ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 2003. — 14 с.
9. Зеленіна Н.В. Підтекст музичного твору: формування і функціонування: Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / Н.В. Зеленіна ; Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. — К., 2004. — 16 с.
10. Катрич О.Т. Індивідуальний стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти): Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / О.Т. Катрич ; Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. — К., 2000. — 17 с.
11. Мозговий М.П. Становлення і тенденції розвитку української естрадної пісні: Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.01 / М.П. Мозговий ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. — К., 2007. — 19 с.
12. Незовибатько О. Ознайомлення з музичними інструментами та організація інструментальних ансамблів. — К., 1966. — 79 с.
13. Откидач В.М. Рок-музика як соціокультурне явище: автореф. дис... д-ра мистецтвознав.: 26.00.01 / В.М. Откидач ; Харк. держ. акад. культури. — Х., 2008. — 40 с.
14. Попович Н.М. Педагогічні умови розвитку художнього смаку у здобувачів вищої освіти класу акордеона засобами естрадного мистецтва: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Н.М. Попович ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. — К., 2005. — 20 с.
15. Савчук І.Б. Екзистенційні мотиви світобачення модерністського майстра (на матеріалі камерної музики 20-х років ХХ століття в Україні): Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / І.Б. Савчук ; Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України. — К., 2005. — 20 с.
16. Самойленко, О. І. Психологія мистецтва: сучасні музикознавчі проєкції: Одеса: Видавничий дім «Гельветика». (2020).
17. Сирятська Т.О. Виконавська інтерпретація в аспекті психології особистості музиканта-артиста: автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / Т.О. Сирятська ; Харк. держ. ун-т мистецтв. ім. І.П. Котляревського. — Х., 2008. — 18 с.
18. Смірнова І. В. Особливості художньої комунікації майбутніх викладачів музичного мистецтва в процесі музичного виконавства // *Social and Economic Aspects of Education in Modern Society : Proc. of the XIII International Scientific and Practical Conf., May 25, 2019. Warsaw, Poland, 2019.* Vol. 3. С. 49–52
19. Сюта, Б. О. Жанри музичного і вербального мовлення в музичних творах (теоретичні аспекти, взаємодія, методики дослідження). Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Музичне мистецтво, 1(2), 22–34. (2019).
20. Тормахова В.М. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез: Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / В.М. Тормахова ; Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. — К., 2007. — 17 с.

21. Устименко-Косоріч. Масова музика як атрибут молодіжної культури середини ХХ століття: автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 26.00.01 / О.А. Устименко-Косоріч ; Київ. нац. ун-т культури і мистец. — К., 2008. — 19 с.
22. Фекете О.В. Формування виконавської концепції музичного твору: автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / О.В. Фекете ; Харк. держ. ун-т мистец. ім. І.П.Котляревського. — Х., 2009. — 17 с.
23. Хижко. Формування навичок естрадно-джазового музикування у здобувачів вищої освіти музичних училищ: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Олександр Вікторович Хижко ; Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова. — К., 2009. — 21 с.
24. Чернікова С.В. Генеза естрадного вокально-ансамблевого виконавства та шляхи його професіоналізації: автореф. дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / С.В. Чернікова ; Харк. держ. ун-т мистец. ім. І.П.Котляревського. — Х., 2008. — 18 с.
25. Чистякова Д. А. Параметри та складові камерно-інструментального стилетворення: етимологічний дискурс // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. Харків, 2019. Вип. 1. С. 119–125.

11.2. Допоміжна

1. Horbal, V. Composition of orchestra and principles of orchestral writing in Concerto grosso G-dur № 2 by Johann Georg Pisendel. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, 2, 351–355 (2019).
2. Levenberg, J. Seconda Pratica Temperaments, Prima Pratica Tempers: The Artusi/Monteverdi Controversy and the Retuning of Musica Moderna. Acta Musicologica, 92(1), 21–41. (2020).
3. Rakochi, V. Genesis of the Concerto for Orchestra. Journal of History Culture and Art Research, 9, 1, 273–285. DOI: 10.7596/taksad.v9i1.2435., 2020

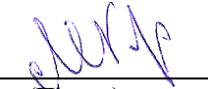
11.3. Інтернет посилання

1. <http://nlib.org.ua> – Нотна бібліотека.
2. <http://elib.nplu.org/> – Електронна бібліотека «Культура України».
3. <http://www.elibukr.org/> – Електронна бібліотека України.
4. <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?S21CNR=20&S21REF=10&S21STN=1&C21COM=S&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21All=%3C.%3ETPD=05%3C.%3E&S21FM T=preitem&S21SRW=dz&S21SRD=UP> – веб-портал Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (електронний каталог відділу музичних фондів, що міститься у розділі «Ноти» Електронної бібліотеки «Україніка».
5. <http://www.library.dudaryk.ua/> – Нотна бібліотека капели «Дударик».
6. <http://notes.tarakanov.net/> – Нотний архів Бориса Тараканова.
7. <http://www.mutopiaproject.org/> – Безкоштовна музика для всіх. 2088 музичних творів, які можна безкоштовно завантажувати, змінювати, друкувати, копіювати, виконувати та записувати.
8. <http://www.icking-music-archive.org/index.php> – Музичний архів Вернера Ікінга вміщує збірник музичних матеріалів, призначених для конкретного

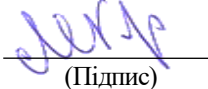
- предмета, звукові файли, набори вихідних файлів, додаткові файли тощо.
9. http://www1.cpd1.org/wiki/index.php/Main_Page – архів нот хорової та вокальної музики, що міститься у вільному доступі або іншим чином доступні для безкоштовного роздрукування та виконання. Заснований у 1998 році Рафаелем Орном.
 10. <http://mubis.com.ua/> – Музична бібліотека видавництва Т. Сороки, близько 250 великих і малих музичних творів.

Результати перегляду робочої програми освітнього компоненту

Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н.р.
зі змінами (оновлена загальна кількість годин освітнього компоненту, у тому числі години індивідуальної і самосійної роботи, уточнені методи роботи та форми контролю знань). протокол № 1 від 25 серпня 2021р.

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2022 / 2023 н.р.
зі змінами (оновлено список рекомендованих джерел на основі рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 21.06.2022 про історико-культурну складову освітнього процесу).
протокол № 1 від 30 серпня 2022 р

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2023 / 2024 н.р.
зі змінами (затвердження виконуючим обов'язки завідувача кафедри наказ № 200-К від 31 серпня 2023р.) Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2024 / 2025 н.р.
зі змінами оновлено системи оцінювання, відповідно положенню про порядок оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти та визначення академічної різниці й перезарахування навчальних компонентів, затвердженого протоколом вченої ради від 30 серпня 2024 р.,

зі змінами в навчальному плані, затверджених рішенням кафедри протокол № 11 від 24 червня 2024 рік.

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувачка кафедрою Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)